

להבות אש קודש

לקט מתורתם של קדושי ושרידי השואה

פרישת וארא

יום השנה לפטירת אמי אוד מוצל מאש

חנה בת ר' יהודה ז"ל (ר"ח שבט תשע"ט)

לימוד הנהגת דרך ההשקפה שנלמדה מהדרכת משה ואהרן¹

וַיְדַבֵּר ה' אֶל־מֹשֶׁה וְאֶל־אַהֲרֹן וַיֹּצִיחַם אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאֶל־פְּרַעֲה מֶלֶךְ מִצְרָיִם לְחַצְוֵי אֶת־בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל
מִצְרָיִם מִצְרָיִם (שמות ו' י"ג)

רש"י (ד"ה ויצום אל בני ישראל) ציום עליהם להנהיגם בנחת ולסבול אותם. ובד"ה ואל פרעה כתב רש"י: ציום עליו לחלוק לו כבוד בדבריהם.

בעקבות דברי 'הדרכה' אלו של הקב"ה למושה ואהרן כיצד לדבר ולהתייחס לבני ישראל ולהבדיל לפרעה הרשע, בונה הרב **אברהם יצחק בלוך**² זצ"ל הי"ד מערכה גדולה ומקיפה של הדרכה והתייחסות של בני תורה בעת מפגשם עם יהודים שאור התורה לא בוקע בתמידות מעמקי לבכם. יסוד הדברים: ישנן שתי גישות, האחת התמודדות עם עולמם והשקפותיהם השונות, והאחרת הצגת הארת התורה עצמה ומתוכה למרחבי עולם. וכך לפנינו הם חלק מדבריו מספר שנערך עפ"י כתביו ונקרא כשם ספרו הגדול של אביו **שעורי דעת**, וזה לשונו במאמר 'ישמעון רחוקים ויבואו' (עמ' צ"ד – ק"ק)

...זכורני כי בימי נעורי אמרתי פעם לאאמו"ר [הרב יוסף יהודה לייב בלוך] כי אני רגיל לחשוב מחשבות, ולהביא ראיות על אמיתיות התורה והאמונה לפי השקפותיהם של אלו שאינם עומדים על בסיס של אמונה, והרגשתי בעצמי כי זה מביא הפסד בטוהרת אמונתי, כי מרגיש הייתי באותה שעה כאילו אני מעמיד את עצמי בתוך תחום העומדים מ'בחוץ'. ואאמו"ר זצ"ל ענה ואמר לי: **אמנם יש לעמוד על הקר האמונה, אבל זה רק מנקודת מבט של העומד באמונה מיבפנים ולא**

¹ הכנת הגליון והלימוד בו לקיים מצות בוראי יתברך. לעילוי נשמות הורי היקרים אודים מוצלים מאש אבי מורי ר' מנחם אהרן ב"ר טוביה ז"ל. בר"ח שבט יום האזכרה של אמי חנה בת ר' יהודה ז"ל. חותני הרב מנחם ב"ר יצחק ז"ל (חבה) אשתו זהבה בת ר' אליהו, בנם משה יצחק ז"ל.

² הרב **אברהם יצחק בלוך** (תר"ן-כ' בתמוז תש"א) גדל תחת אביו הגדול הרב **יוסף יהודה לייב** בישיבת טלו אותה הקים סבו הרב **אליעזר גורדון** זצ"ל. בהיותו צעיר לימים כבן שלשים, נתמנה לצד אביו בתפקיד ראש הישיבה. לאחר פטירת אביו בתר"ץ, נתמנה לראשות הישיבה וכן לרבה של טלו. אחיו הבכור הרב **זלמן** ששימש כמנהלה הרוחני של הישיבה ומו"צ בעיר, מיד לאחר הלויית אביהם הודיע על ויתורו לתפקיד רב העיר כדי שאחיו הצעיר הרב **אברהם יצחק** ששימש בראשות הישיבה, יכהן בתפקידו זה וכן ישמש כרבה של העיר (דבר שהיה מקובל באותה תקופה, שראש הישיבה הוא גם רב העיר).

מעמד מסירת השעורים היה רב רושם בו עמדו מאות תלמידים מסביבו כחצי גורן עגולה, הרב פתח ביסוד הדברים ואז התלקחה ריתחא דאורייתא, הרב שיתף את תלמידיו בסוגיה, התייחס לכל תלמיד והערותיו, ביניהם מהמבוגרים היו בקיאים בש"ס כולו! בשבת בזמן בין הערביים היה מזמין לביתו את בני השעורים הגבוהים, כששים בחורים ישבו לפניו ומזמרים זמירות של 'רעוא דרעווי' והתלמידים היו שואלים שאלות בעניני הפרשה, הרב הקשיב להם וכשסיימו השתררה דממה והרב החל לשאת דברים נעלים ומרוממים שלא נראו קשורים לשאלות שהועלו, אך במהלך השיחה קיבל כל אחד מענה לשאלתו, והארה למה שהיה זקוק לו. הכל פרח ושגשג עד שבאה רוח הסערה המחרידה ומחריבה לעולם – השואה.

בעש"ק פרשת קרח ב' בתמוז הגיעו המרצחים לבית הרב הוציאוהו עם כל משפחתו לרחבת השוק של טלו, שם רוכזו יהודי העיירה. הרב הסתובב בין אנשי קהלתו ועודדם לשוב בתשובה שלימה ולמסור נפשם על קדושה. כל הקהל אמרו 'יודי מילה במילה וכמתואר עפ"י עדי ראיה: הפחד סר מלבבות כולם כי נתרוממו לעולם אחר, גבוה מכל הסובב אותם. אף הגרמנים נשתתקו והביטו בהשתאות על גבורי הרוח, שוב נפגשו באמת הנצחית שבעם ה' וחזו ברוחו הכבירה ובנשמתם העליונה. בסופו של המעמד הנשים שולחו לביתם, והרב גם שוחרר אך רצה להשאר עם עדתו. שלשה שבועות הוחזקו בצריף בעיר סמוך לטלו. ביום שלישי כ' בתמוז תש"א טרם צאתם לדרכם האחרונה, ביקש מבתו (לימים הרבנית חיה אוהבנד בארה"ב) שתקרא לפניו מהלכות קדושה ה' ברמב"ם. לאחר מכן הוצאו להריגה כולם, אשתו וילדיו נרצחו מאוחר יותר. אחיו הרב **אליהו מאיר** שהיגר לארה"ב המשיך להבעיר את אש הקודש של טלו במדינה זו. הרב **מרדכי גיפטר** זצ"ל היה אחד מגדולי תלמידיו.

מנקודת מבט של זה העומד מחוצה לה, כי כשהחשיבה הוא כאופן האחרון, לא רק שהמחשבה בדבר אינה מביאה תועלת, אלא היא עוד גורמת מוגרעת והפסד רב. ונראה שיש לפרש בזה מה שדרשו חז"ל (שבת קמ"ט ע"א) על הכתוב (ויקרא י"ט ד') אֱלֹהֵי תִפְנֹנֵנוּ אֱלֹהֵי הָאֱלֹלִים, אל תפנו אל מודעתכם, כלומר אף לפי שעה אין לאדם לפנות את מחשבתו מדעת האמונה ולתת איזה שהוא מקום תפיסה לדעת שקר.

ברם, למרות כל זאת לא אבד סברם של מועים אלו מאתנו, ולמרות ריהוקם הרב, מאמינים אנו בנצוצי הקדושה הטמונים בעומק נשמתם הלק אלוך ממעל של בני אדם בכלל והאמת המהורה האצורה בנפש בן ישראל בפרט. ואנו מאמינים שאלו שאבותיהם עמדו על הר סיני וקבלו את התורה ונחרתה על ליבם, עדיין לא תמה מהם 'זכות אבות' ועד לדור אחרון כל כמה שהיו יוסיפו וירחקו, עוד מקווים אנו מהם ש'אל יאבד ישראל' ולא ככתה גהלתם, וכשאך נגיע לנקודה מהורה זו הנמצאת בעומק לבם של בני בניהם של מקבלי התורה, יתלהב בהם הנצוץ ויעלה האור.

אלא שמינה וביה עלינו לדעת, שלגעת בנקודה זו שבעומק נשמתם אפשר רק עם האמת לאמיתה ללא כהל ושרק. כשנביע בדברינו ובמעשינו את האמת המהורה, תתקשר אמת באמת, ותתחזק נקודת האמת והקדושה שבתוך נשמתם המהורה. גם הנסיון מעיד על כך, לא פעם רואים אנו שגם עם הרחוקים ביותר, דוקא כשמדברים עמם השקפת אמונת ישראל כפי מה שהיא, משפיעים הדברים עליהם יותר מאשר אילו היינו באים לבאר להם את הדברים עפ"י עולם השקפותיהם. מעם הדבר הוא, שבן ישראל בשומעו מפי המאמין את השקפת התורה במהרה, מרגיש הוא בעומק נפשו את הד קול עשרת הדברות שנאמרו בסני, ונפשו מתעוררת לשוב אל האמת שבתוכו.

נדע נא את דרכנו ונתיב השפעתנו, כחצאי דברים ובהצאי אמת אין תקוה לעורר את הרחוקים בזמננו להתעוררות של ממש, רק האמת שממנה התרחקו כל כך בכוחה לשוב ולעורר אותם...

ברם עומדת לפנינו השאלה, איפה הוא הפתח לכל זה בעולמם, ולו רק פתח קטן כהודו של מחט, שדרכו תינתן לנו האפשרות להכנס ולהשמיע את האמת במהרה בתוך עולמם המרוחק כל כך של אחינו התועים...

ההשקפה האמיתית היא כי כל רגשות אנוש מתאחדות בהרמוניה אחת עם חוקי התורה, שרשם של השאיפות מהורות שכאדם נמצא במשפטי התורה המלמדים על ענין זה, כי כל מחשבת אנוש המהורה שרשה בנצוצי הקדושה, וכל נצוצות הקדושה שהן נשמת כל דבר בעולם – הן נצוץ מאור האמת האלקי, ואור התורה מכליל את כל גילויי האלקות שכבריאה. ולכן דוקא ביני התורה והליכותיה מתבטאים מוון רגשות האדם ביתר בהירות והבלעה וכל רגש נכון עומד על מקומו ושעתו כראוי.

עיקר זה הוא המבוא והפתח שבו יכולים דברי תורה להכנס לעולמם של הרחוקים. ראשית דבר עלינו למצוא את הנקודות המהורות הנמצאות בשאיפותיהם, באותם נקודות טמונים שרשי התקשרותם לחיי האמת של התורה, כי כאמור המחשבות הנעלות שקיימות באדם הם אור התורה המאיר בו, ולו במידת מה...לגבי נקודת אור זו, אף מי שנתרחק מרחק רב עדיין לא ככתה בו הגהלת, ולבו פתוח לשמוע את דבר האמת של תורתנו הקדושה...באותו ענין שנדברנו עמו כשכבר נדלק הנצוץ והאור בנשמה עלה, צריך אור זה להיות חוזר אל שרשו העליון ומתפשט בדעת האדם יותר ויותר. דהיינו אחר הצעד הראשון כשכבר עוררנו את האדם להתקשר אל המבט של דיני התורה באותם השאיפות המהורות הנמצאות בנפשו, מוכן שלא נסתפק בזה, אלא אפשר ודרוש לנו מתוך אותה נקודת האמת הנמצאת ופועלת בו להוסיף ולקרבו אל דעת התורה בענינים נוספים, להעמידו על השקפות יותר רוממות וקדושות מהאדם והיו האצורות באוצר התורה, וכן הלאה וכן הלאה...

[ומכאן מוסר גם ל'קרובים']

כמו שאין לנו להסתפק במועט השפעתנו על אלו שרק עתה התחילו להכיר באור התורה, אין לנו להסתפק רק בכיצור יסודות האמונה אצל אלו שזכו שהייה מושתתים על חוקי התורה, אלא עלינו להתידם לכל שאר עניני הייהם ואף הפשוטים ביותר ולברר להם במ את השקפת התורה, כי חיים עפ"י התורה יחשבו כשכל עניני החיים הנעלים והפשוטים גם יחד מוארים באור התורה...עכ"ל הרב אברהם יצחק בלוך זצ"ל הי"ד.

זכות עמידתנו בכל דור היא קיום ממושיך של ההבטחה הראשונה

על דברי ההגדה: **והיא שעמדה לאבותינו ולנו שלא אחד בלבד עמד עלינו לכלותינו, אלא שבכל דור ודור עומדים עלינו לכלותינו והקב"ה מצילנו מידם.** מבאר הרב אברהם וינפלד זצ"ל שריד מוצל מאש בספר **אבן יחזקאל** שכתב לאחר צאתו מגניא ההריגה³ ואלו דבריו:

...כי בכל הזמנים והעתות עמדו עלינו שונאינו בדרכים אחרים לכלותינו ולהפך שמנו. שהיוונים גזרו לבטל ג' מצוות שבת חודש ומילה, אבל על שאר התורה לא גזרו, ואה"כ בימי מעשי הצלב ובגירוש ספרד גזרו על ישראל גזירת שמד רחמנא ליציל, שימירו את דתם ויבטלו את כל התורה. והנה בדורנו האחרון הרשע הארור ימ"ש [האשמדאי הנאצי] לא נחה דעתו אף בזה והוציא להורג גם את אלו שכבר המירו דתם.

וזה שאמרו והיא שעמדה לאבותינו ולנו **שלא אחד עמד עלינו לכלותינו**, רוצה לומר שלא רק באופן אחד עמדו עלינו לכלותינו אלא שבכל דור ודור המציאו דרכים ואופנים אחרים ומטדיות' [שיטות] חדשות לכלותינו, וזה **שעמדה לנו** שראינו שאף אם נוותר ח"ו ונניח להם דבר אחד, יבקשו דברים אחרים, ובה נתחזקה רוחו של עם ישראל ולא ויתרו על 'קונו של יו"ד' ולכן **הקב"ה מצילנו מידם.**

³ מדברי המחבר בהקדמתו למדתי כי לפני השואה היה בעירה קאשוי שבהונגריה. בהיותו כבן ארבע עשרה נכנסו הנאצים להונגריה ובמשך תקופה קצרה של מספר חודשים עד לקיחת היהודים לאושוץ עברו יסורים קשים אותם מתאר בקצרה בהקדמתו. כמו"כ כותב בדבריו על **חשיבות העצומה של לימוד תורה לאחרים**, שזוהי הסיבה היסודית שהמריצה אותו לכתוב את חיבורו 'עיקר מצות לימוד תורה הוא ללמוד תורה עם אחרים, ובשני אופנים אפשר לקיים דבר זה, ע"י פשוטו ללמוד תורה לאחרים, והדרך השניה לכתוב חידושי תורה ולהדפיסם ולהפיצם על פני תבל.

לאחר מכן מתאר את שעבר עליו לאחר רציחת הוריו ובני משפחתו באושוץ. מעניינת האמירה שלו שאינו יודע מאין לקח כוחות של ההשדות בעוד שחוקים ממנו קורסים למוות לעיניו, אלא כפי שכתב בלשונו: **רק זאת אוכל להשיב אל נפשי ורק בזאת תשובתי: אמונתי ובטחוני בה' הטוב היה כוחי, מעולם לא נתעוררו בלבי מחשבות של יאוש לאמור בין כה וכה אבדתי, אפילו בעת שהייתי במחלה נוראה רחמנא ליציל... שהיה קרוב למיתה ורחוק לחיים ותשעים חלקים מהחולים במחלה זו מתו, אפילו אז כשחבר חדה היתה מונחת על צווארי לא נתייאשתי מן הרחמים.**

האמת ניתן להאמר שמיימי לא הרגשתי שמחה גדולה בזה שאני יהודי כמו שהרגשתי בימים הללו, בלב מלא שמחה גילה רינה ודיצה אמרתי בכל יום 'אשרינו מה טוב חלקנו ומה נעים גורלינו ומה יפה ירושתנו' שמחתי שזכיתי להיות יהודי מזרע אברהם יצחק ויעקב, מעם הסובל צרות רבות בכל משך זמן קיומו... [מוסוף המלקט: שמעתי פעם עדות של אשה שאמרה שאמנם מצבם היה נורא שהם בעיני הגוים הרשעים פחות מערך בעלי חיים, אבל עדיף לה להיות לעם המדוכא ומתייסר ולא להיות שייכת לעם הרוצחים השפלים בדמות אדם!! והזכירה את 'אשרינו שלא שם חלקנו כהם'] כאן מתאר שפעם בשמחת תורה שכמובן ידעו על תאריך זה הרשעים ולא נתנו להם שום דבר מיוחד, בד"כ בחגים היו מתעללים בהם בצורה אכזרית יותר 'מהרגיל', נוצר מצב שהם קבוצה של בחורים כבני חמש עשרה שש עשרה עמדו בקור עז מפני שלא הניחו להם להכנס למקום 'מגוריהם', הם בתחילה הצטופפו איש אל אחיו להתחמם מעט, נזכרים בשמחת תורה בבתיהם ובקהלותיהם, ואז כותב] 'התחלנו ברקידה של מצוה בכל כוחינו ופתחנו פינו בשיר 'אשרינו מה טוב חלקנו' וטוהר ליבנו ועוד שירים, ומי יודע כמה שעות היינו רוקדים כן לפני ה' אם לא שהרשעים ראו אותנו והתנפלו עלינו במקלות ורצועות והקיצו אותנו משנתנו המתוקה. **עובדה זו צריכה לימוד גדול כי יש בה מוסר השכל מה זה נקרא 'אהבת ה' במסירת נפש ממש**, ובאמת רקידה זו נתנה לנו כח הרבה, וזה היה מזון רוחני לנפשנו – פנים חדשות ראינו בדברי רבי עקיבא שאמר 'כל ימי הייתי מצטער על מקרא זו אימתי גיע לידי ואקיימנו...

בזיתי בלבי את כל הגרמנים ימ"ש שחושבים שיעלה בידם להשמידנו שלא יזכר שם ישראל עוד, טפשים גדולים ושוטים הם חשבת, וכי לא קרא לדברי הימים של ישראל שלא אחד בלבד עמד עלינו לכלותינו והקב"ה הצילנו מידם, **וע"י מחשבות אלו באיתי לידי החלטה שעלינו לעשות כל מה דאפשר להשאר בחיים**, אדרבא נגד רצון שונאינו החושבים לאבדנו דברי הימים זמירות ישראל דוד המלך ע"ה 'לא אמות כי אחיה ואספר מעשי יי' היו מטרת כל יהודי חרדי במחנות הגרמנים, רק אחת שאלתי מאת ה', ורק אחת היתה בקשתי שאזכה להשאר בחיים, אבל לא למעני, (כי למה לי חיים כזאת אחר שידעתי שאבדו הוריי היקרים) רק 'למען אלקים חיים' כדי שאוכל לספר מעשי ה' ולהגיד שבחיו בשער בת רבים. [ומדגיש בדבריו] אל תחשדוני קורא חביב שדברים אלו נאמרו בדרך גוזמא או שרצוני להתפאר חס ושלוס, כי הרגש הזה היה בלב היהודים החרדים היותר פשוטים, ואולי היה זה חסד מה' יתברך שכנגד הצרות והיסורים בגשמיות, היטיב והרחיב לנו קצת ברוחניות...

לאחר שמתאר את סיום המלחמה והשחרור, מתאר את השבר הרוחני שפקד חלק מהשרידים ואת כאבו הרב מכך: אמנם בדבר אחד טעיתי, כי בכל הזמן שהייתי תחת יד הרשעים ימ"ש חשבת שאחר הצרה הגדולה הזאת בודאי יבוא תרופתנו, ובודאי יודו וידעו ויבינו כל ישראל שכלו כל הקצין ואין הדבר תלוי אלא בתשובה, ובודאי כולנו נעזוב את דרכינו הרעים ואת חטאותינו הקודמים ונשוב אל ה' אלקינו בכל ליבנו ובכל נפשנו... אמנם אחר השחרור ראינו ההיפך... עוד הוסיפו סרה להקשות על ה' ועל משיחו הרבה אנשים שלפני המלחמה היו יראים וחרדים נעשו עכשיו כופרים גמורים עוברים על כל מצוות התורה... אז הייתי נער בן שש עשרה שנה אבל לבי דאב בקרבי על חורבן וירידת דתנו שאלתי את עצמי וכי זה היה התכלית והתוצאה של החורבן הנורא אשר עברנו, החיים כאלה נבנה על קברות אבותינו והטהורים הקדושים והטהורים שמסרו נפשם על קידוש ה'? לא ולא אלף פעמים לא, היתה החלטתי, לא אהיה כפוי טובה לה' יתברך על כל הטוב והחסד שעשה עמי עד היום הזה.

בימים ההם גמרתי בדעתי ש'נדרי לה' אשלם נגדה נא לכל עמו' מה שנדרתי ואמרתי לגבוה בהיותי במחנות הנאצים ימ"ש לספר מעשי יי ולקדש שמו המחולל בעוונות הרבים, לא עבדתי קדושה בריך הוא ניסא למגנא [לחיים]. אם ששת המליונים מאחינו הקדושים נהרגו ונשרפו על קדוש שמו יתברך ואני הקטן נשארתי חי, בודאי לשם איזה מטרה ותכלית הניחו אותי בעולם הזה, ולכן אקדש את כל חיי בלתי לה' לבדו, ללחום מלחמת ה' ולקיים צוואה הרוחנית של אבותי הקדושים להמשיך את שלשלת הזהב, להרים דגל התורה והאמונה, לקרב רחוקים ולקבץ הנדחים להכניסם תחת כנפי השכינה...

הספר **אבן יחזקאל** ע"ש אבי המחבר שנספה הרב יחזקאל שרגא בן פרץ הי"ד יצא לאור בניו יורק תש"י בהיות המחבר רב בבית כנסת שם. הגעתי לספר דרך מאגר זכור - אמונה בימי השואה מכללה ירושלים, ומאגר 'היברובוקס'.

[פירוש נוסף] עפ"י מה שראיתי לפרש מה שאנו מתפללים 'אבינו מלכנו עשה למען רחמיך הרבים' היינו שאם אנו עומדים באיזה צרה חס ושלום, אנו מתפללים להקב"ה שיצילנו, כי הוא עשה לנו הרבה ניסים מיום היותנו על האדמה עד היום הזה, ואם בפעם הזאת לא יושיענו או נמצא שכל הניסים והנפלאות שעשה עמנו היו לשוא ואין בהם הפיץ. וזה שאנו אומרים 'עשה למען רחמיך הרבים' ר"ל [רוצה לומר] למען רחמיך הרבים שעשית עמנו עד עכשיו שלא יהיו לשוא חס ושלום.

וזה שאומרים בתפלת 'נשמת' עד הנה עזרנו רחמיך ולא עזבונו חסדיך ואל תמשנו ה' אלקינו לנצח, היינו כי אם עתה תמשנו חס ושלום ה' אלקינו אז יהיו כל הרחמים והחסדים שעשית עמנו עד הנה לשוא. וזה שאנו אומרים כאן והיא שעמדה לאבותינו ולנו, היינו שאנו אומרים וטוענים לה' שלא זה הרשע הוא האחד והראשון שעומד עלינו לכלותינו, הלא כבר בכל דור ודור עומדים עלינו לכלותינו והקב"ה מצילנו מידם, היינו שהצילנו בכל עת וזמן מידם, ולכן אתה מוכרח להושיענו גם עתה, דאם לא כן יהיה חס ושלום כל הניסים והישועות עד עתה להכל וריק כנ"ל. עכ"ל הרב אברהם וינפלד זצ"ל.

קבלת השררה של משה ואהרן היתה כל חיים לשם שמים

וַיַּעַשׂ מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן כְּאֲשֶׁר צִוָּה ה' אֹתָם בְּןֵי עֲשׂוֹ. וּמֹשֶׁה בְּן־שִׁמְשׁוֹן שִׁנְהַ וְאַהֲרֹן בְּן־שִׁלֵּשׁ וּשְׁמֹנִים שָׁנָה בְּדַבְּרָם אֶל־יִשְׂרָאֵל (שמות ז' ו'-ז)

כתב בספר צבא רב לרב אליעזר סג"ל רוזנברג⁴ זצ"ל הי"ד [הספר יצא לאור לראשונה מכת"י בארה"ב תשע"א ע"י נכדיו] וזלה"ק: ויש לדקדק למה כתיב עוד הפעם 'בן עשו', שהרי הפסוק מתחיל 'ויעש משה ואהרן'. ועוד יש לבאר למה כתוב שנותיו של משה ואהרן בדברם לפרעה, ומה הפסוק מלמדינו כמה שכותב כמה היה שני חייהם בעת הזאת?

וי"ל שדרך העולם הוא שאפילו אם מישתו ממאן לקבל עליו משרה של כבוד, אבל אחר שקיבל עליו המשרה אחר הרבה הפצרות, אז הוא אוחז בה היטב ואינה מניחה בשום אופן שבעולם. וכמאמר ר' יהושע בן פרחיה (מנחות ק"ט ע"ב) בתחילה כל האומר לי עלה, אני כופתו ונותנו לפני הארץ, עתה כל האומר לי לירד אני מטיל עליו קומקום של חמין וכו'. אבל משה רבינו לא רצה לקבל על שכמו להנהיג את עם ישראל, ואפילו כשמוכרח היה לקבלו לקיים בזה מצות ה', ונתגדל להיות לנשיא ומנהיג העדה, לא התגאה בה ולא התנשא על אחרים, רק היה תמיד אצלו בבחינת מצווה ועושה בהכרח מחמת ציווי הבורא ב"ה, וכל הזמן רק התכוון לעשות רצון הבורא ב"ה, בלי שום הנאה עצמית, וזה מ"ש הפסוק ויעש משה ואהרן כאשר צוה ה', שרק מפני הצווי של הקב"ה קיבל על עצמו שליחות זו, וכן עשו תמיד כל ימי חייהם שלא עשו את שליחותם כדי להתפאר, רק בשביל גזירת המקום ב"ה. וממשיך הפסוק שבנוסף לזה משה כבר היה בן פ' שנים ואהרן בן פ"ג שנים בעומדם לפני פרעה, ואז כאשר באים בשנים בעומדם לפני פרעה, ואז כאשר באים בשנים בעומדם לפני פרעה, ואז כאשר באים בשנים הללו בד"כ רודפים עוד יותר אחר הכבוד, ואעפ"כ משה ואהרן 'בן עשו' – רק כאשר צוה ה' כדי לקיים מצות ה' יתברך⁵ (ועיין באור החיים הקדוש). עכ"ל הרב אליעזר סג"ל רוזנברג הי"ד.

הגליון נערך בחסד ה' יתברך ע"י יהודה יעקב ברקאי תל ציון כוכב יעקב יע"א 0526514000 YBARKAI6@GMAIL.COM

⁴ הרב אליעזר הלוי רוזנברג הי"ד (תר"ן לערך - י"ח בתשרי תש"ה). נולד לאחר ציפיה רבת שנים של הוריו ר' צבי הירש רוזנברג ואמו מרת לאה. בשנים אלו עסקו בפעולות חסד רבות בהן טיפול בקבוצת יתומים. לאחר ברכתו של הרב רבי לייבוש מטורנא נולד רבי אליעזר ואח"כ אחותו רבקה שלימים התחתנה עם הרב הלל אונסדורפר אך שניהם נספו בשואה (נשארו שרידי צאצאים). הרב אליעזר למד אצל הרב אליעזר דוד גרינוולד זצ"ל (בעהמ"ח קרן לדוד עה"ת וכן על מועדים). כמו"כ למד אצל הרב שמואל רוזנברג אב"ד אונסדורף. נשא לאשה את מרת רייזל בת ר' יוסף סראדי, ראש החברה קדישא בקאשוי ומראשי הקהילה. בתחילת נשואיו התגורר בפרשבורג ושם אירגן שיעורים ודרשות ודאג לחלוקת סיוע כלכלי במיוחד לחגים. היה ת"ח בקי בשי"ס במדרשים ובמקצועות שונים בתורה. עשה תורתו קבע ומלאכתו ארעי, תפלתו היתה בדבקות. כתביו ששלחם לבנו אבדו בדרך. בתקופת השואה הגביר שקידתו בתורה ואת תפילותיו שבקעו מליבו בכוונה לבקוע רקיעים להצלת כלל ישראל. במוצאי יום כיפור תש"ה גורש לאושוויץ. ביום טוב ראשון של סוכות התפלל ברכת את ההלל בקול גדול ובשאגה, אמר שמרגיש כי בנו יוס"ל ישרוד וישאר בחיים. הרב אליעזר נספה ב"ח בתשרי תש"ה עם רעייתו רייזל ושלשה מילדיו אשר, יהודה ולא. מתוך שמונת ילדיו שרדו שנים (אחרים נספו במקומות וזמנים אחרים). לאחר השואה בנו יוס"ל חזר למקום מגורי אביו ולאחר חיפושים רבים מצא בדרך נס שני פנקסים בכתב יד של אביו. הכתבים כוללים חידושים עה"ת מועדים ומסכת אבות. בשנת תשע"א יצאו לאור ע"י נכדיו ונקרא הספר צבא רב. (עריכת התולדות עפ"י אתר 'תורתך לא שכחתי').

⁵ וַיַּעַשׂ בְּן־אֶהֲרֹן אֱלִימוֹל פְּנֵי הַמְּנוּזָה הַעֲלָה נְרִיתָהּ כְּאֲשֶׁר צִוָּה ה' אֶת־מֹשֶׁה (במדבר ח' ג') רש"י ויעש כן אהרן - להגיד שבחו של אהרן שלא שינה. ובאוהב ישראל כתב על דברי קדשו של רש"י: ועל ידי מה זכה אהרן לבוא לידי בחינה גדול המעלה כזו. לזה סיים רש"י שלא שינה, היינו שלא שינה בעבודתו לה' ותמיד היה עובד ה' באמת ובאהבה ובמסירות נפש בלי שום שינוי ואיזה פניה ותערובות סיג חס ושלום בלתי לה' לבדו. ולזה זכה למעלה ולמדריגה גבוהה כזו... עכ"ל האוהב ישראל. ודומים הדברים לאלו הנאמרים לעיל.